

THE MISSING QUESTION

XIPHEMU XA VUMBIRHI

NDZILAKANO 6

Xivutiso Lexi Pfumalekaka

Eka xiphemu lexikulu xa vutomi bya mina ndzi hlongorisile tinhlamulo.

Ku fana na kwalomu ka un'wana ni un'wana.

A ndzi lava ku tiva leswaku xiboho lexi lulameke a xi ri xihi.

Leswaku ndlela leyi antswa a yi ri yihi.

Leswaku nhlamuselo ya leswi a ndzi swi hanya a yi ri yini.

A ndzi lava ku swi vona hi ku basa.

Nkongomelo.

Ku tiyisekisiwa.

A ndzi tshemba leswaku ku kula i ku hlengeleta tinhlamulo.

Loko nkarhi wu ri karhi wu hundza, hi ku ya hi ku ya a ndzi fanele ku twisisa ndlela leyi swi tirhaka ha yona.

Loko ntokoto wa mina wu ri karhi wu andza, ku kanakana ka mina a ku ta hunguka.

A ku ri thiyori yo saseka.

Xiphiqo a ku ri leswaku vutomi a byi vonaka byi yi honisa hi ku helela.

Malembe ma hundzile.

Ntokoto wu kurile.

Vutihlamuleri byi andzile.

Kambe swivutiso a swi hungukanga.

Ematshan'weni ya sweswo.

Swi ve swo enta ku tlula khale.

Swo rharhangana ku tlula.

Swo tika ku tlula.

A ku ri ku kuma loku ndzi tsekatsekiseke.

Loko ndzi ha ri n'wana a ndzi anakanya vanhu lavakulu tanihi vanhu lava twisiseke.

Kutani ndzi va munhu lonkulu.

Naswona ndzi kume leswaku vo tala va hina hi dyondzile ntsena ku hanya ni ku nga tiyiseki.

A hi nchumu lowu fanaka.

Ku na ku hambana lokukulu exikarhi ka ku tiva ni ku ya emahlweni.

Vo tala va ya emahlweni.

I vanhu va nga ri vangani lava tivaka hakunene.

Ndzi tsundzuka nkarhi lowu a ndzi lava tinhlamulo hinkwako.

Etibukwini.

Eka tinhlangano.

Eka maendzo.

Eka vanhu lava nga ni ntokoto swinene.

Eka swa moya.

Eka ku anakanyisisa.

Eka tinhlayo.

A ndzi tshemba leswaku kun'wana ku ni nhlamuselo leyi nga kotaka ku hlela hinkwaswo.

Fomula.

Xikhiya.

Sisiteme.

Kambe nkarhi wun'wana na wun'wana loko ndzi ehleketa leswaku ndzi yi kumile, ntokoto lowuntshwa a wu fika wu yi kanakanisa.

Eku sunguleni a swi hlundzukisa.

Kutani swi sungula ku tsakisa.

Eku heteleleni swi ndzi ntshunxile.

Hikuva ndzi twisisile nchumu wun'we.

Tinhlamulo ti na vutomi byo koma.

Swivutiso leswinene swi na vutomi byo leha.

Byo leha swinene.

Swin'wana swi famba na hina makume ya malembe.

Xana ndzi mani?

I yini lexi nga ni nkoka hakunene?

Ku rhandza swi vula yini?

I yini lexi faneleke ku xaniseka hikwalaho ka xona?

I yini lexi salaka loko hinkwaswo swi cinca?

A hi swivutiso swo tlhantlhiwa.

I swivutiso swo aka eka swona.

Ku hambana ka kona i kukulu.

Nhlamulo ya pfala.

Xivutiso xa pfula.

Naswona vutomi, endzhaku ka hinkwaswo, byi rhandza ku pfula.

Nkarhi wun'wana na wun'wana loko ndzi hundza eka ntokoto lowuntshwa, a ndzi xiya leswaku nkoka a wu nga ri ngopfu eka makumu lawa ndzi ma fikeleleke.

A wu ri eka xivutiso lexi wu xi velekeke.

Ku lahlekeriwa ku veleka xivutiso.

Rirhandzu ri veleka xivutiso.

Vuvabyi byi veleka xivutiso.

Ku hlula ku veleka xivutiso.

Hambi ku ri ku humelela ku veleka xivutiso.

Hakanyingi xo tika swinene ku tlula xa ku tsandzeka.

Hikuva endzhaku ka ku kuma nchumu, ku humelela xivutiso lexi nga langutelekiki:

“Kutani sweswi?”

Malembe yo tala a ndzi tshemba leswaku nhlamuselo ya swilo yi fihliwe eka tinhlamulo.

Kutani ndzi sungula ku xiya ku fambelana loku hlamarisaka.

Vanhu lava tsakisaka swinene lava ndzi hlanganeke na vona
hi vona a va nga tiyiseki ku tlula van'wana.

A va nga tsandzeki ku teka swiboho.

A va ri ni mianakanyo leyi pfulekeke.

Va twisisile leswaku xiviri xa swilo xi anamile ku tlula leswi
munhu a swi tshembaka.

Xi rharhanganile ku tlula makungu ya munhu.

Xi fuwile ku tlula makumu ya munhu.

Hi yona mhaka va hambeteke va vutisa swivutiso.

Ku nga ri hi ku tsana.

Kambe hi vutlhari.

Vutlhari bya xiviri a hi ku va na tinhlamulo to tala.

I ku tiva leswaku i swivutiso swihi leswi ha faneleke ku
vutisiwa.

Evutomini bya mina ndzi endzerile matiko yo hambana.

Mindhavuko yo hambana.

Vukhongereri byo hambana.

Tisisiteme to hambana.

Ndhawu yin'wana na yin'wana a yi ri ni tinhlamulo to
hambana.

Hambiswiritano swivutiso swa masungulo a swi fana
kwalomu ka minkarhi hinkwayo.

Ndlela yo hanya.

Ndlela yo rhandza.

Ndlela yo langutana na rifu.

Ndlela yo hanya na nkarhi.

Ndlela yo kuma nhlamuselo.

Leswi swi ndzi khumbile swinene.

Hikuva swi kombise nchumu lowu nga wa misava hinkwayo.

Tinxaka ta vanhu ti cinca ririmi.

Swivutiso swa nkoka a swi cinci.

Kumbexana kahle-kahle hi yona mhaka ntsheketo wu hambetaka wu hanya.

Hikuva a wu nyiki mintlhantlho.

Wu nyika maendzo yo lavisisa.

Novhele a yi tirheli ku tlhantlha vutomi.

Yi tirhela ku voningela xivutiso.

Naswona xivutiso lexinene xi nga famba na munhu malembe yo tala.

Ku antswa ku tlula tinhlamulo to tala.

Ndzi tsundzuka siku leri ndzi tikumeke ndzi anakanyisisa hi mintiyiseko hinkwayo leyi ndzi yi tshikeke.

A yi ri yinyingi.

Yo tala a yi fumile minkarhi yo leha ya vutomi bya mina.

Yin'wana a yi pfunile.

Yin'wana a yi nga pfuni ngopfu.

Kambe hinkwayo a yi nyike ndlela eka nchumu lowu vupfeke ku tlula yona.

Ku twisisa leswaku xiviri a hi huvo.

I bulo.

Bulo leri nga heriki exikarhi ka leswi hi swi tivaka ni leswi hi nga swi tiviki.

Exikarhi ka leswi hi swi twisisaka ni leswi hi tsandzekaka ku swi khoma.

Exikarhi ka leswi hi veke swona ni leswi hi hundzukaka swona.

Ku sukela enkarhini wolowo ndzi tshikile ku teka mikanakano tanihi valala.

Ndzi sungule ku yi teka tanihi vanghana va riendzo.

A hi mikanakano hinkwayo leyi faneriwaka hi nyingiso.

Yin'wana i huwa.

Yin'wana i ku chava.

Yin'wana i ku pfilunganyeka ntsena.

Kambe ku na yin'wana.

Leyi entaka ku tlula yoleyo.

Leyi miyeleke ku tlula.

Leyi tshembekaka ku tlula.

Leyi hambetaka yi tlhelela.

Leyi gongondzaka enyangweni ya mianakanyo lembe na lembe.

Leyi kombelaka ku yingisiwa.

Ndzi dyondzile ku yi xixima.

Hikuva hakanyingi yi rindza nchumu wa nkoka.

Ku hundzuluxeka.

Ntiyiso.

Nkongomelo.

Xiphemu xa hina lexi nga si lavisisiwa.

Loko ndzi languta endzhaku, a ndza ha hlamarisiwi hi vanhu lava nga ni nhlamulo ya hinkwaswo.

Ndzi tsakela ngopfu lava tivaka ku vutisa xivutiso xa ntiyiso.

Hikuva nhlamulo yi nga hela.

Xivutiso xi nga veleka vutomi hinkwabyo.

Kumbexana leyi i yin'wana ya tidyondzo ta risima swinene leti nkarhi wu ndzi siyeleke tona.

U nga lavi nhlamulo ntsena.

Lava xivutiso lexi yi velekeke.

Hikuva endzhaku ka ntiyiseko wun'wana na wun'wana wa nkoka.

Endzhaku ka ku cinca kun'wana na kun'wana ka xiviri.

Endzhaku ka nhlawulo wun'wana na wun'wana wa nkoka.

Endzhaku ka ntsheketo wun'wana na wun'wana lowu faneriwaka hi ku hlamuseriwa.

Ku tshama ku ri na xivutiso lexi nga vonakiki.

Naswona i kona laha riendzo ri sungulaka.

Khale swinene nhlamulo yi nga si fika.